

VII. TÜRK TARİH KONGRESİNE ROMEN SUNUSU*

VII. Türk Tarih Kongresi 25-29 Eylül 1970 günü Ankara'da 400 yerli ve 60 Avrupa ve Avrupa dışı ülkelerden gelen üyelerin (Avusturya, Bulgaristan, Çekoslovakya, Fransa, Batı Almanya, Yunanistan, İtalya, Lübnan, Hollanda, Polonya, Romanya, Macaristan, Sovyetler Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri) bir araya gelmesiyle toplanmıştır.

25 Eylül sabahı Kongre üyeleri modern Türkiye'nin kurucusu büyük devlet adamı Atatürk'ün kabrini ziyaret ederek bir çelenk koymuşlardır. Ankara tepelerinden birinde vakur ve muhteşem bir tarzda yapılmış olan Anıt-Kabir Hitit mimarisinden ilham alınmış güzel ve değerli bir yapıttır.

Resmî açılış töreni, duvarında Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" sözleri yazılı D.T.C. Fakültesinde yapılmıştır. Milli marş ve Johannes Brahms'ın "Akademik tören Üvertürü"nü dinlenmesinden sonra Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Cevdet Sunay açış konuşmasını yapmış ve daha sonra Türk Tarih Kurumu Başkanı Dr. Şevket Azız Kansu'nun (bizim Siyasî ve Sosyal İlimler akademisi başkanı mertebesinde) konuşması olmuştur. Ve bundan sonra Kurum Genel Müdürü Uluğ İğdemir "Türk Tarih Kurumu'nun son 9 yıldaki çalışmaları üzerine kısa bilgiler" konulu konuşmasını yapmıştır. Açılış törenine devlet erkânı ve kordiplomatik mensupları da katıldılar; memleketimiz Romanya Sosyal ve Siyasî İlimler Akademisi üyesi ve Bükreş Üniversitesi profesörlerinden Büyükelçi Grigore Geamanu ve kültür ataşesi Mihai Mardare tarafından temsil edilmiştir.

Konrenin esas çalışmaları aynı gün öğleden sonra ilk bildirilerle : 1) Eski Anadolu ve Önasya, 2) Orta Asya ve Orta çağ Türk ve Türkiye tarihi, 3) Osmanlı Tarihi, 4) Türkiye Cumhuriyeti ve Devrim Tarihi, 5) Tarih Öğretimi seksiyonlarında başladı.

Yalnız, gayet normal olarak, bildiriler çok sayıda olduğundan sadece bazı seksiyonların bildirimlerini takip etmek imkânını bulabildik; hattâ Osmanlı Tarihi seksiyonunu dahi tam olarak izleyemedik. Zira bu seksiyondaki bildiriler çok fazla olduğu için iki ayrı kısma ayrılmıştı.

Heyetimiz, bu satırların yazarından başka Türk arşivlerinde birkaç seneden beri araştırmalar yapan tanınmış Türkologumuz Mihail Guboglu, Gumelnita'daki neolitik mahalde arkeolojik kazılarıyla tanınmış Arkeolog Veadimir Dumitrescu ve Ankara Üniversitesi profesörlerinden büyük mütehassıs Halil İnalıcık'ın nezdinde Türkiye'de doktora tezini hazırlayan Asistan Mihai Maxim ile memleketimizi dolaylı veya dolaysız olarak ilgilendiren bütün bildirimleri yakın bir alâka ile izledi.

Romen heyeti şu üç bildiriye sundu:

I. Constantin C. Giurescu, Romen - Türk münasebetleriyle ilgili bazı mülâhazalar.

* "Glasul Pateriei" Anul XV. Nr. 30 (537), Bucureşti, 10 Octombrie 1970 "Vatan'ın Sesi" gazetesi, 10 Ekim 1970 Bükreş.

Bu bildiride şu noktalar gösterilmiştir:

1 — Kendi devletini ve otonomisini daima muhafaza eden Romen Prenslikleri ile Osmanlı İmparatorluğu arasında özel münasebetler mevcuttu.

2 — Osmanlı İmparatorluğuna yapılan Romen ihracatı daima ithalattan daha fazla idi.

3 — Romen devletinin Osmanlılar'a verdiği mahsullerin fiyatları şimdiye kadar söylendiği gibi o kadar düşük değildi.

4 — Romen ihracatına konan Osmanlı tekeli sadece bazı Romen malları içindi ve bunlara da tam bir tekel uygulanmamaktaydı.

Bu bildiriye birçok Türk ve yabancı profesör, Romanya Büyükelçisi ve elçilik mensupları, Ticaret ve Askerî ataşeler, iktisadî mümessillik temsilcileri, öğrenciler ve doktora talebeleri olmak üzere 70 kişi kadar izlemekteydi. Fransızca olarak sunulan bildirinin Türkçeye çevrilerek yayımlanması için kongre Sekreterliği talepte bulunmuştur.

II. Mihail Guboğlu, "Romanya Tarihine Ait Türk Kaynakları". Bu bildiride Türk kaynakları sistematik şekilde gösterilmiş ve bunların ehemmiyeti ile Romenceye tercümesi lüzumu belirtilmiştir.

III. Mihai Maxim, "XII. Asrın ikinci yarısında Osmanlı İmparatorluğu'na karşı Memleketeyn'in İktisadi - Malî mükellefiyetleri üzerinde bazı noktalar" konulu ve İstanbul'da bulunan yeni vesikalara dayanan bildiri bu mükellefiyetlerin üzerinde şimdiye kadar mevcut olan görüşlerimizi değiştiriyor.

Romen Heyeti bu satırların yazarı tarafından 6, Mihail Guboğlu tarafından 5 ve Mihai Maxim tarafından 1 entervasyon yapmıştır.

Viyana Millî Kütüphanesinde bulunan ve Babadağ'da gömülü Sarı Saltık idaresi altında yapılan Dobruca iskânı hakkında yaptığım entervasyon özel bir ilgi gördü.

Kongre bittikten sonra Büyük İskender'in kılıcı ile düğümünü kestiği ve Mangalier'dekilere benzeyen yüzden fazla timülüs'ün bulunduğu ünlü Gordion'a, büyük dinî merkez eski adı Iconium olan Konya'ya ve eski Hitit medeniyeti ile ilgili bulunlariyle şöhret kazanan Boğazköy'e geziler yapılmıştır.

Paleolitik devirde başlayıp Hitit ve Firig medeniyetleriyle devam eden ve Yunan, Roma ve Bizans medeniyetleriyle sonuna gelen Anadolu eski medeniyetlerinin kalıntılarının bulunduğu Ankara Arkeoloji Müzesi özellikle ehemmiyet taşımaktadır.

Bildiri'nin başlangıcında bütün yabancı misafirler adına Kongre Hazırlık Komitesine bize karşı gösterilen dostluk, misafirperverlik ve hüsnü kabul için şükranlarımızı bildirdim.

CONSTANTIN C. GIURESCU